

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohányfőzsdékben.

Székesfehérvár befásítása.

Városunk intéző köreinek szives figyelmébe.

II.

Mikor a legutóbbi közgyűlésre kilátásba helyeztem a fásítás ügyében teendő interpellációm, akkor a legközelebbi, 2—3 év múlva bekövetkező időkre gondoltam. Azalatt — úgy vélem — készen leszünk teljesen a vízvezetékekkel. Ha a város kölcsönfelvétele, — 5 millió korona, amelyből a régi adósságokat, 3 milliót konvertálunk — amelyen derék polgármesterünk immár hónapok óta tárgyal, sikerül, akkor elkészül a vízvezeték, ezzel kapcsolatosan létesíteni fogjuk a csatornázást, be kell végrevalahára boltoztatnunk a büztő csatornákat, meg kell oldanunk a kövezés kérdését is. Ezek a kérdések úgy fűződnek egymásba, mint a lánc szemei. Nagy vétek lesz, ha rövid idő alatt el nem készülünk velük s ha ezek közül akarmelyiket is kihagyjuk. Ha pedig ezek meglesznek, föltétlenül hozzájuk kell kapcsolnunk a fásítás megvalósítását.

En erre akartam irányítani a közgyűlést, illetőleg a közvetlenül intéző gazdasági tanácsos figyelmét. Kérdezni akartam, vajjon lesz-e akkorra annyi fánk, amennyi a nagy tömegben való fásításra szükséges. Ha ugyanis vízvezetékünk lesz, akkor a

fák öntözése, jó karban tartása valósággal játék leendő.

Megnyugtató választ kaptam. Polczer Péter gazdasági tanácsos ur szerint a városnak a faiskolákban körülbelül tizenöt-ezer darab fája van készletben, amelyeket alkalmas időben bármikor kiültetni lehet. A tanácsos ur szerint a fásítás eddig is nagyobb mérvben történt volna, ha a felsőbb hatalmak évről-évre keresztül nem húzták volna a költségvetésből az e célra szánt összegeket.

A mult nem a miénk. A fölött csak az öregasszonyok sopánkodjanak. A miénk a jövő.

Első és fő teendő legyen, hogy a faiskolákban annyi csemetelét neveljenek, a mennyi azokban elfér. Ugy, hogy ha a vízvezeték és csatornázás elkészülésével az utcák felforgatása után ismét sima kövezeten járunk, s rendbehozás nyomán ott viruljanak, zöldeljenek a fiatal fák, amelyek kellő ápolás után egy új képet nyújtanak a mi városunkról s legyen annyi, amennyi elfér. A szélesebb utcákban négy sor, a keskenyebbekben két sor s a hol a hely többet nem enged meg, legalább egy sor diszelegjen.

Be kell ültetni a tereket. A Sóstón szivesen nő a fenyőfa. Méltóztassék meg nézni, hogy pár év alatt mily erőteljes hajtásokkal pompázik. Ezt fokozni és ki-

egészíteni kell. A gazdasági tanácsos ur pompás tervet tárt elém, hogy ott egy hosszú fenyő állt tervez. Helyes! Milyen boldogok lesznek a tudóbajosok, ha ott sétálhatnak, különösen, ha a lábaikkal fölvert porral nem kell ellensúlyozniok a tüdejüknek jutott előnyöket. Az Öreg-utcán, Zámoly-utcán, Palotai-utcán, Simor-téren, Budai-uton stb. stb. egy kimondhatatlanul nagy terület tátong üresen, vakító fehéren, kiszáradva, kicserepesedve a nap égető tüztől. Ez mind befásításra vár.

Melegen ajánlanám, hogy a kertészeti szakosztály mellett a szépzésművészeti bizottságnak is adjanak helyet és munkát. Hiszen a mit csinálunk, 50—60 esztendő számára csináljuk.

Mik lehetnek az akadályok?

Először is pénz kérdése. Epen ezért indítványozom, hogy már most kell megkezdeni a munkát a faiskolákban. A fásítás pénzbe kerül, de jövedelmező tőkbebefektetés is. A fásítás nem csupán szépzésművészeti szempontokat szolgál, nem csupán az egészségnek válik javára, de később fokozatosan drága és jól értékesíthető faanyagot is szolgáltat.

Akadály — úgy mondják — a villamos társulat vezetékhalozata. Ez is igaz. Mindenesetre okosabb lett volna, ha a vezetékeket a házak falaiba erősített rudakra függesztették volna és nem éktelenítik el

Éjjeli kaland.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —
— Igaz történet. —

Három fiatal ember a lakótársam: egy bölcselő, egy jogász és egy vasuti. Egy-egy zöldelő lomb a reménység fájáról.

A kereskedelmi iskola ünnepélyének reggelén titokzatos, szinte megborzongatóan ünnepélyes ábrázattal állított be hozzám a bölcselő:

— Főtisztelendő uram nagy baj van.

Az arculatom duplán változott át kérdőjellel.

— A házban betörők járnak.

— Betörők?! No ez nem rossz! S aztán kinél? Nekem nincs pénzem, önöknek még kevésbé; hát mi istencsudáját akar az a szerencsétlen fuvolás?

— Hogy mit akar, nem tudom, hogy busás reményeiben csalódni fog, erősen hiszem, de itt a tények beszélnek. A napokban jött haza a háziasszonyunk, aki tudvalevőleg dúsgazdag hírből állott. Tény, az, hogy tegnap és tegnapelőtt éjjel 1 és 2 óra között a jogász és a vasuti arra ébredtek, hogy valaki fészegeti az ajtót, a kulcsot, kilincset próbálgatja: s mindenáron be akar a szobába hatolni. Fölkelték, némi lármát csináltak,

akkor a zaj elhallgatott s mikor kimentek a folyosóra, csak a becsukódó kapuajtó csattanását hallották. A gonosztevő eltávozott.

A ház egy másik lakója eközben hírül adta, hogy a napokban egy szurtos képi cigányt látott az udvarban, aki apróra figyelte a háztájat s mikor észrevette, hogy figyelik, sietve eltávozott.

— Az éjjel lesbe állunk — mondotta a filozofia lelkes búvárlója. Két revolvert szereztünk már. Annyi bizonyos, hogy az ipse élve nem szabadul ki a körmeink közül.

— Pompás! — mondtam — ezt már szeretem. Ilyen magyarok kellene nekünk, akikben van erő, bátorság, vállalkozási szellem s egyik sem rút szybarita váz. A lefűlélesnél én is ott leszek.

Egy kissé kellemetlennek tetszett ugyan a dolog, hogy a saját, eddig szentiaztól nélkül szükkülő házunk legyen a nagy esemény színhelye, különösen élénken sajnáltam a házban levő hölgyeket, akiknek érzékeny idegeit bizonyára mód nélkül megviseli az ilyen szörnyűségekkel járó izgalom, amikor férfi férfi ellen küzd, az acélizmok ereje, a gyilkoló fegyverek pusztítása pirosító vérről fogja befesteni a folyosó tégláját. Mindezekkel szemben azonban élénk vigasztalást szerzett lelkemnek az a körülmény, hogy mint

ujságíró, a pompás szenzáció anyagát frissen gyűjthetem bokrétaiba. Szinte láttam Tóth Artúr bátyámat pukkadni a sárga irigység miatt, aki nem részesülhet ilyen kiváló szerencsében, hogy saját szemével a saját házában láthassa egy hirheid betörő, egy rablógyilkosjofit ékes lefűlélesét. Hogyan fogom én ezt majd leírni! Szinte csettintettem hozzá a nyelvemmel.

Kezébe csaptam a derék fiatal embereket, sok szerencsét kívántam neki a mérész vállalkozáshoz s némi irigységgel lelkemben, elváltam tőle. Ő pedig duzzadó kebelével, büszke önértéssel arcán, mint egy csatába induló hős, egy gomolyodó szenzációnak irigylésre méltó kulisszatárlója bucsuzott.

Este a Polgári Lövéldébe mentem s nagy lelki gyönyörűséggel élveztem az estélyi szellemi részét. Mikor annak vége volt, egy pohár bor után, szokásom szerint, a távozás hímes mezejére léptem.

Epen tizenegyet ütött az óra, mikor a kapun beléptem. Néma csönd és bjtán vak sötétség vett körül. A ragyogó utcai világítás után szinte teljesen elveszett a szemem világa, mikor a sötét fákkal beültetett udvarunkban álltam. Egy kissé szoktatni akartam a szememet a sötétséghez. Megálltam a folyosó végén. Abban a pillanat-

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOSNÉ
VASZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA SZÉKESFEHÉRVÁR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FÉLE ÜZLETHELYISÉG —

Mai lapunk 4 oldal.

FJNa00000393

A biztosítás.

A fejlődés és újítás korát éli ma Magyarország. Mindenféle újítás és fejlődés teherviselését von egész természetzetten maga után. Ezt a teherviselést leginkább a kis existenciák érzik meg. Minden számottevő tényezőnek erkölcsi kötelessége odahatni, hogy a társadalom zömét képező kisemberek elkerülhetetlen s önként előtérbe nyomuló teherviselésén könnyítsen. Erre igen sok alkalom kínálkozik bár, de sajnos az olyanok, akik egyéni tulajdonságaiknál fogva előkelő állást töltenek be, vagy anyagi körülményeiknél fogva a kisemberek körén kívül esnek és élnek, legnagyobb részét kivonják magukat az újításokkal szorosan összefüggő szervezkedés irányítása alól, bizottságuk tudatában nézik a kicsinyek vergődését. Tisztelet a kivételnek. Ilyenek azonban kevesen vannak, pedig megfordítva kellene lenni, hiszen noblesse oblige.

Nem célja ennek a cikknek az újításokkal összefüggő teherviselések felett akadémikus fejtegetésekbe bocsátkozni, csupán a mindennapi megélhetéssel szorosan összefüggő biztosítási kérdéssel kíván foglalkozni néhány szóval, a napról-napra emelkedő teherviselések megkönnyítése céljából.

Nem csak egyeseknek áll érdekében megszerzett vagyonának minden eshetőséggel szemben való megőrzése, biztosítása, hanem magának a nagy társadalmunk is azért, mert egyesek vagyonának biztonsága az alapja a közgazdasági jólétnek, boldogulásnak megelégedésnek és az államélet harmónikus munkájának.

Magyarország tekintélyes emberei közül igen sokan néhány évized előtt biztosító részvénytársaságokat alakítottak azért, hogy a kisembereknek módot nyújtsanak és alkalmat adjanak bizonyos ellenszolgalmányok, biztosítási díjak befizetése által vagyonuk megőrzésére. Kétségkívül elismerésre méltó cselekedet volt ez akkor, de ma már a változott viszonyokra való tekintettel, azok a feltételek, amikkel a köz és magánérdekeiket szolgálják, idejüket multák, tarthatatlannak és közgazdasági tekintetből károsak és az államfenntartó, szerényebb viszonyok között élő nép anyagi rovására esnek. At kell a biztosítási részvénytársaságokat szövetkezeti alapokon reformálni. Hogy mennyire kívánatos volna ez: mutatja a Gazdák Biztosító Szövetkezetének 8 éves fennállása és munkássága. Így átformálva a biztosítás nagyon sok pénzt hagyta meg a biztosító felek zsebében. Más és sokkal előnyösebb intenciói vannak a szövetkezeteknek, mint a részvénytársaságoknak. A szövetkezetek a tagjaik előnyéért dolgoznak; a részvénytársaságok pedig egyesek érdekeit szolgálják. Ez a multban legkivált a biztosítási téren jó és jogosult volt, jogosultnak ugyan még ma is jogosult, de nem jó; sőt a biztosító felekre egyenesen káros. Ezt mindenki tudja és érzi; segíteni ezen a bajon még sem akar, pedig módjában volna mindenkinek, abban készséggel támogatna kötelességszerűen minden törekvő embert a Gazdák Biztosító Szövetkezetét. Amilyen ifju ez az intézmény, olyan számottevő annak vagyona és páratlan a szervezése és vezetésében megnyilatkozó erkölcsi erő és tisztesség, ami mindenféle tőkénél többet ér.

A laikus közönség azt hiszi, X. vagy Y. biztosító részvénytársaság, mert nagyobb a vagyona több biztosítékot nyújt a biztosító felek részére, mint a minőt a kisebb tőke és vagyonnal rendelkező intézetek nyújthatnak. Ez tévedés. A biztosítási eljárás minden jól vezetett intézetnél azonos kell hogy legyen és így helyes. Ez pedig abban áll, hogy mindenik iparkodik megválasztani riskóját és azon van, hogy minél szélesebb

körben ossza el a magára vállalt kockázatát a viszontbiztosítások révén. Ebből tehát önként következik az, hogy bizottság szembontásából minden reálisan vezetett biztosító intézet egyformán jó. De igazán az a biztosító intézet jó, amelyik legkivált a kisembereknek legtöbb kedvezményt pedig a szövetkezeti alapon szervezett biztosítási intézetek nyújthatnak. Ezért kellene a meglevőket olyan alapokra fektetni, mint a minőkön a Gazdák Biztosító Szövetkezeté nyugszik.

A legtekintetesebb az lenne, ha az összes biztosítási üzletágakat állami kezelésbe vennék át. Ha el lehet venni megfelelő kártalanítások ellenében a magántulajdonokat képező regálékat, miért ne lehetne a biztosításokat államosítani. Ha azután maradna egyik másik intézetnek nagy vagyona, alapíthatnának azok segélyező nagyparu vállalatokat. Sok felül hangoztatják, hogy ez sohasem fog megtörténni azért, mert hatalmas magánérdekekbe ütközik. De hát a magánérdekek előbbre valók, mint az állam érdeke? Nem lehet messze az az idő, amikor ezt a kérdést így fogják megoldani. Természetesen jobb volna előbb, mint később. Legalább akkor hamarabb megszűnnek azok az anomáliák, amelyek a mai biztosító intézetek égise alatt, merem állítani az intézetek vezetőségeinek akaratán kívül, sőt tiltalmuk ellenére, lépten nyomon előfordulnak a létért küzdő és mindenáron üzletet csináló alkalmazottak részéről. Nem lehet egyetlen ember a hazában, aki el ne ismerné és be ne látna azt, hogy a biztosítási üzlet szép tiszta, ha tisztán kezelik és feltétlenül szükséges tiszta. És mégis mit látunk és tapasztalunk: azt, hogy erre a térre nálunk nem éppen az elitje megy az embereknek. Az igaz, hogy itt pontosságra, szorgalomra és tevékenységre van szükség, szóval dolgozni kell.

A dolog pedig igen sok embernek nem konyere, az pedig onnan van, mert sem az iskolák, sem pedig a társadalom más intézményei az ifuságot a munkához hozzá nem szoktatják, Léhán, könnyen engedik élni a fejlődő embert a maga és a társadalom rovására, a léha élet természetes következménye az elzülés és sok esetben az öngyilkosság. A legtöbb öngyilkosságot a rossz nevelésnek lehet tulajdonítani és azon félszeg gondolkodásnak, ami a társadalomban meg van, hogy inkább meggy egy kishivatalnok gyermeke is 60 koronás díjoknak, mert ott „Tekintetes urnak” csufolják, mint épen biztosítási hivatalnoknak, kereskedőnek, vagy iparosnak. No hát ez egészségtelen állapot, ezt orvosolni kell, az orvosa pedig nem lehet más, mint a társadalom.

Ma már nem derogálhat magán embereknek biztosítások szerzésére vállalkozni, hiszen erkölcsi testületek is kezdenek azzal foglalkozni. Ez utóbbinak két előnye van; első az, hogy erkölcsi testületek révén szerzett tömeges biztosítások árán jutalék fejében szép összeg verődik össze, amit nem egyesek kapnak és költenek el, hanem azt bizonyos célok szolgálatára rendelik. Ilyen tevékenységre vállalkozott legutóbb a gör. keleti szerh nemzeti egyház, és az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület, amely ebből a munkásságból befolyó jövedelemből szegény iskoláit és tanintézetit akarja segíteni. Ez nem s értékes törekvés. Bizony ha azt akarjuk, hogy jó iskoláink legyenek, az egész társadalomnak össze kell fogni, mert az e téren mutatkozó hiányokat gróf Apponyi maga is elismerte, az állam egyedül pótolni képtelen. Nem lehet kibeszélni, mennyit használ a szegény elfogult népnek az, ha valamely erkölcsileg kifogástalan és minden tekintetben megbízható testület veszi kezébe a biztosítási üzletet szerzését. Nemcsak olcsóbbá lesz az, hanem teljesen ki lesz zárva mindenféle visszaélés lehetősége, aminek pedig

oly gyakran ki-vannak feve a jóhiszemű egyszerű emberek.

Korónázza siker az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület törekvését és a fenti célok szolgálata érdekében vele szerződött segítő társának a Gazdák Biztosító Szövetkezetének jóindulatu munkásságát.

Budapest, 1908. június 23.

Ember Károly.



HIRTLING PÁL
KOCSIGYÁRTÓ.

Üzlet: Székesfehérvár. Raktár: Simor-utca 35.
Tolnai-utca 16.

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlom dusan berendezett kész kocsit raktáromat. Továbbá ajánlom u j o n a n berendezett bogrnár üzletemet, készletbe tartok mindennemű hímő és hájtó kocsit korbakat, kereküket és hozzá tartozó összes fa részeket a leggyorsabban és jutányos árban szállítok.

Kovács, bogrnár és kocsi-fényező
tanulók felvétetnek.

Mielőtt
személy, házhoz v. építéskor
KÖLCSÖN
iránt intézkednek,
kérik a díjtalansági prospektust.
MELLER L. EGYED
BUDAPEST,
IV., Lipócy-utca 7.
Telefon: 46-31.

Kristály
forrás-ásványviz,

étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz.

Kapható minden jobb fűszer és vegyeskereskedésben.

Főraktár PINKAS ZSIGMOND és FIA fűszerüzletében, Székesfehérvárott.

SCHMÖLTZ LASZLÓ
CIM-, CIMER-, SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ
SZÉKESFEHÉRVÁR, VÁSÁRTÉR 17. SZÁM.

== Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árak mellett. ==

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.